

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

Cap. I. De oppositione in communi eiusque prima, & secunda specie.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

qualitatum quarundam : quamvis namque vestiri, & armari, esse pilcatum & calceatum, aut bracteatum, haud sint opposita; at opponuntur hominem simul pulla, & alba veste indui. Atque hæc habui de habitu dicere.

TRACTATUS VIII.

De Postprædicamentis.

CAPVT I.

De oppositione in communi, eiusque prima, & secunda specie.

I GENDVM nobis est in hoc tractatu de oppositis modis prioris, modis simul speciebus motus : ac modis habendi : quæ cum frequenter occurrant in cathégoriis, nec ante has explicentur (tum quia non recte possunt, tum ne præludium operis supra modum excreseat) idcirco pertractantur post eas : adeoque postprædicamenta solent appellari. Vt ergo incipiamus ab oppositione, & eius speciebus : oppositio physica (haud enim est in præsentī sermo de intentionali, & logica, quæ nimirum non extrema simplicia, sed propositiones pugnant in veritate, & falsitate, affirmatione, & negatione, vniuersalitate, & particularitate) quadrifariam distribuitur ab Aristotele, & cæteris scholasticis : videlicet in relatiuam, cuiusmodi est patris, verbi gratia, & filij; contrariam, qualis est candoris, & nigroris; priuatiam, cuiusmodi est visus, & cæcitatē; & contradictoriam, qualis est sessionis, & non sessionis. Vt enim optimè disputant Scotus, Conimbricenses, Tellez, & alij, tum nuperi, tum antiqui, quæcunque mutuam gerunt oppositionem; aut ei sunt obnoxia velut duo entia; aut velut ens, & non ens. Si primum: aut utrumque ens est relatiuum; atque ita oppositio est relatiua: aut contra utrumque est absolutum, & eiusmodi, vt neutrum dicatur ad conuertentiam respectu alterius; & sic oppositio est contraria. Si secundum: vel opponuntur ambo in ordine ad subiectum quoddam capax recipiendæ formæ; atque ita oppositio est priuatiua; vel sine respectu ad eiusmodi subiectum destinatum, & sic oppositio est contradictoria.

2 Oppositio relatiua à non paucis iudicatur intercedere inter relationes solas: ab aliis inter relationem, & eius terminum: & à nonnullis, tum inter priora, tum simul inter posteriora extrema. Ipse arbitror, eam versari inter fundamentum duntaxat, & terminum. Moueor autem hoc argumento. Relationes prædicamentales, verbi gratia, Paternitas, & Filiatio haud ab extremis suis, haud consequenter inter se distinguuntur reuera, sed virtute tantum, vt visum est in loco: fieri ergo nequit, vt inter eas intercedat vera oppositio relatiua: hæc enim ritu cæterorum respectum postulat distinctionem realem extremorum: præsertim, cum ex ea præ cæteris colligatur in mysterio triados personarum distinctio realis, iuxta vulgare Theologis paramiam: omnia sunt vnum in Deo nisi ubi obest relationis oppositio, siue, quod iuxta est, oppositio relatiua. Rursus iuxta Aristotelem in cathégoric. capite 10. inter scibile, & scientiam est oppositio relatiua: at non pauci aduersariorum putant eam inter extrema haud esse, nisi vnā tantum relationem, non vero duas, vnum-

que extremorum illorum referri verè, & realiter ad aliud, & non è conuerso: ibi ergo oppositio relatiua haud est inter relationes, quippe quantum inibi nulla est multiplicitas.

3 Iam relatio prædicamentalis, paternitatis v.g. haud est adæquate, & perfecte distincta à termino, à quo tamen ita distinguitur fundamentum: cum ergo oppositio relatiua sit coniuncta cum distinctione, & cum maiori maior, sanè plus opponuntur relatiuè fundamentum, & terminus, quam relatio, & quod eam terminat, adeoque inter sola illa, non vero inter hæc est consummata, & perfecta oppositio relatiua. Præterea hoc genus oppositionis haud restringitur ad relationem prædicamentalem, sed cuius etiam transcendentalis est commune, vt bene præter alios animaduertit Auerſa q. 22. log. lect. 1. Ante medium: est relatio transcendentalis multoties est omnino indistincta à termino, vt v.g. cum actio refert causam, non ad effectum modo, sed etiam ad se ipsam, & cognitio etiam potentiam ad se. his ergo in euentis nulla est oppositio relatiua inter relationem, & terminum, cum tamen nulla in hypothesi, aut circumstantia fundamentum, & terminus defectu distinctionis realis cessent opponi relatiuè: quocirca relatio, & terminus ex genere suo, vt aiunt, istiusmodi nequitiam subiiciuntur oppositioni. Quæ cum ita sint, superest, vt sola relationis extrema, id est fundamentum, & terminus, eam vendicent.

4 At obieciens primò: duæ relationes v.g. paternitas, & filiatio ita sunt institutæ, vt, quod est fundamentum vnius, sit terminus alterius, & quod alteram terminat, eo ipso fundet priorem: habent ergo conditiones adeo oppositas, ac distantes, vt idem nequeat esse vtriusque fundamentum; idemvè terminus: opponuntur ergo relatiuè. Secundò: relationes supradictæ (par autem est ratio quarumvis aliarum) sunt quædam formæ incòpossibiles in eodem subiecto: haud enim idem homo potest esse simul pater, & filius respectu alterius, hisve duabus relationibus simul subesse: fundamentum verò, & terminus nequitiam sunt formæ, vel formarum instar: quando ergo oppositio versatur inter formas, magis est, vt quæ dicitur relatiua sit inter relationes, quam inter relata, siuè relationum extrema. Tertiò oppositio relatiua videtur esse debere inter terminum, & id, quod eum immediate ferit: at sola relatio illam immediate ferit, fundamentum vero non, nisi mediante relatione: inter hanc ergo solam, & terminum est oppositio relatiua.

5 Tandem quartò: non est oppositio relatiua inter Petrum v.g. & Paulum secundum se duntaxat, & propterea sunt homines, sed quatenus sunt pater, & filius, aliove modo referantur inuicem, vt palam est: Atqui pater, & filius sunt relationes, sin minus in abstracto, at certè in concreto: oppositio ergo relatiua est inter relationes. Atque hinc emergit quoddam argumentum non contemnendum aduersus nostram sententiam de relationis prædicamentalis indistinctione reali suis ab extremis: ea namque si foret vera pater ex toto sumptus, & filius similiter essent realiter indistincti: alteruter enim esset re ipsa non aliud, quam complexum eius, qui genuit, eiusque, qui genitus est, nec non generationis præteritæ, tametsi talis aggregati aliarum formalitates vnius, & aliarum alterius forent propriæ, quod non ad realem distinctionem, sed ad virtualem, & solius rationis rationatæ spectat. Consequens videtur euidenter falsum: cum enim sit oppositio relatiua inter patrem, & filium propterea tales, qui fieri potest, vt ambo non distinguantur realiter: aut si sunt nihilominus indistincti,

sancti, quod nobis superest distinctionis argumentum in personis sanctissimæ Triados.

6 Ad primum horum dicendum est, quod relationis vnius fundamentum sit terminus alterius, & è contrario, nullam inter eas arguere oppositionem relationum propterea, quod eiusmodi diuersitas conditionum sit coniuncta cum vtriusque distinctione, non reali, sed duntaxat virtuali: alia est ratio in fundamento, & termino: hæc enim ita sunt comparata, ut idem nequeat esse simul fundamentum, & terminus relationis: distinguuntur item ambo realiter: quid ergo eis deesse potest ad oppositionem relatiuam? Ad secundum dici debet, relationes esse veluti formas quasdam, necnon esse impossibiles inuicem in eodem subiecto; quo minus tamen ob id dicantur opponi relatiuè, obitare earum identitatem realem, defectumque omnis distinctionis, nisi solius virtualis. Porro quod fundamentum, & terminus non sint formæ, aut quasi formæ, haud ea facit incapacia oppositionis relatiuæ: non enim huius, sed aliarum trium est proprium respicere subiectum, & versari inter formas; ut vel constar ex ea, quæ interuenit inter personas diuinas, quas potius instar supposito- rum, quam formarum vlli inexistenciam subiecto concipere debemus, illas si, ut par est, figurare volumus. Ad tertium dicendum est, uti causa immediatè producit effectum, tamenli mediante actione, eiusque præsidio; & uti materia vnitur immediatè formæ, licet media vnione; & uti potentia immediatè cognoscit obiectum, elto intercedente cognitione, quia nimirum actio, vnio, & cognitio mediant duntaxat, veluti rationes formales producendi, vniendi, & cognoscendi; ita similiter fundamentum refertur immediatè ad terminum, eumque proximè ferit, esto vtrinque interiaceat relatio, velut ratio formalis referendi.

7 Ad quartum dici debet, oppositionem relatiuam, non esse inter Petrum, verbi gratia, & Paulum secundum se, & præcisè sumptos, sed inter eos prout sunt Pater, & Filius. Ast in Patre, & Filio, est considerare, fundamentum, & terminum, necnon geminam vtriusque relationem, siue, quod perinde est, id, quod inuoluunt in recto, scilicet supposita, & id, quod in obliquo, videlicet relationes; oppositionem ergo relatiuam esse primario inter fundamentum, & terminum, quæ à Patre, & Filio clauduntur in recto, & secundario inter relationes Paternitatis, & Filiationis importatas in obliquo: neque aliud à nobis hæcenus intentum. Hinc etiam constar, quam parum subsidij sit, in hac obiectione aduersus indistinctionem relationis prædicamentalis à fundamento, & termino: siquidem extrema oppositionis relatiuæ, non quæcunque, sed inter quæ ea primario intercedit, & quæ ut plurimum concernuntur in recto, debent distinguui realiter; eiusmodi autem non sunt Pater, & Filius in totum sumpti, sed duntaxat supposita absoluta: hæc ergo sola vi eius oppositionis sunt realiter distinguenda, non vero Pater & Filius secundum se totos, quantumlibet inter eos, ita usurpatos, oppositio relatiua interueniat quodammodo.

8 Porro autem hanc oppositionem puto esse relationem veram, ac realem cum Scoto in præsentia quæst. 8. & in 2. dist. 1. quæst. 4. Nam quod nulla oppositio non sit relatio quædam, quamuis id negent aliqui apud Conimbricenses, in postpredicam. c. 10. quæst. vnica art. 1. cæterum inde claret, quod omne oppositum est alicui opposito oppositum, sicut omnis Pater est alicuius Filius Pater, & omnis Dominus alicuius serui Dominus, &c. Rursus ecquid est oppositio, quam repugnantia? item an non ea iuxta Ari-

stotelem 10. metaph. est diuersitas quædam? repugnantia autem, & diuersitas sunt notiones relatiuæ, & ad aliud. Tum sic: oppositio relatiua est oppositio: ergo & relatio. Quod autem non rationis, adeoque vera, & realis, suadetur: quoniam, vel est relatio rationis, quia eius extrema haud sunt re, sed ratione distincta, quo pacto relatio identitatis censetur solius rationis: & hoc est falsum, cum nullum certius distinctionis realis extremorum quorumuis indicium, quam eorum oppositio relatiua, qua de agimus. Vel propterea est rationis, quia eius terminus non est existens existente fundamento: & hoc, si sermo sit de relatiuis prædicamentibus, à plerisque aduersariis non admittitur, nec potest vniuersim esse verum, ut suo loco probatum est: quod si sermo sit de relatiuis transcendentalibus, aut de quibusdam prædicamentibus, iis nimirum, quibus non debetur existentia termini, sanè vtrorumuis oppositio relatiua, siue relatio oppositionis potest esse nihilominus relatio realis, & vera, ut liquet ex dictis supra tract. 6. cap. 11. & 12.

9 At B. Thomas 1. p. quæst. 42. art. 4. & non pauci eius sectatores oppositum tumentur hoc argumento ducti. Extrema oppositionis relatiuæ huius merito, si verè, & propriè, referuntur inuicem: ergo per alias duas relationes: hæc porro, cum opponantur relatiuè, sanè referuntur realiter alterutra ad alteram per alias duas: & hæc per alias: & sic in infinitum: repugnat autem talis modorum infinitas, ut palam est. Quod si quis respondere velit, uti effectus producitur per actionem distinctam; at actio nonnisi per seipsam, idemque visitur in aliis multis formalibus effectis; ita similiter duas illas relationes, in quibus quorundam extremorum oppositio relatiua sita est, per seipsas, & non per alias relatiuè opponi; contra sic insurgent aduersarij: relationes illæ, quamuis sint oppositæ relatiuè per seipsas, & quem extremis à se distinctis, hunc etiam sibiipsis effectum formalem tribuant, cæterum erunt similes, non per seipsas, sed per alias duas relationes: deinde non opponentur relatiuè, non per seipsas, sed per alias duas, & hæc iterum, esto opponantur relatiuè seipsis, at per alias erunt similes, & sic vltèrius: quocirca sequetur processus infinitus modorum, si nimirum gradus fiat à relationibus oppositionis ad relationes similitudinis, & ab his ad alias relationes oppositionis, & ab istis iterum ad alias similitudinis, quin eiusmodi alternatio cesset vnquam. Verum hoc argumentum tria supponit, videlicet extrema oppositionis relatiuæ esse relationes; & relationem prædicamentalem distingui realiter à fundamento, & termino, esseque modum vtrinque interiectum; ac denique vnam relationem non posse sine processu in infinitum referri realiter ad aliam: ast horum primum est à nobis proximè impugnatum, secundum vero, & tertium tractatu præcedenti: his ergo de causis parum, vel nihil premit id argumenti, quod obiectum est.

10 Discrimen oppositionis relatiuæ à cæteris tribus hoc traditur, ab Aristotele, & à reliquis Dialecticis admittitur, quod eius extrema dicantur ad conuerentiam pro priori signo naturæ ad illam, secus vero extrema cæterarum relationum, nam Pater, verbi gratia, est Filij alicuius Pater, & Filius est alicuius Patris Filius, Dominus alicuius serui Dominus, & seruus alicuius Domini seruus, &c. ast nec visus est cæcitatibus visus nec cæcitas visus cæcitas, sed visus priuatio: item album non est nigri album, aut è contrario: sessio quoque non est non sessionis sessio, haud etiam non sessio est sessionis non sessio, sed sessionis negatio. Hinc respondebis argumento, quo contendere potest

potest oppositionem contrariam esse oppositionem relatiuam, eiusque quandam speciem; necnon etiam sub ea contineri oppositionem priuatiam, & contradictoriam, hæc si sint veræ, & propriæ oppositiones; quare reiiciendam esse quadrimembrem oppositionis diuisionem ab Aristotele traditam. & à cæteris receptam.

11 Argumentum autem est tale: contraria verè, & realiter referuntur inuicem, vt constitutum est à nobis suprà tract. 6. cap. 11. & expressum ab Aristotele in categor. cap. 7. contrarietas ergo est oppositio relatiuorum realium: ergo est oppositio relatiua: hæc enim quidnam est, nisi quæ interuenit oppositio inter relatiua realia, & vera? Idem argumentum instaurari potest in oppositione priuatiua, & contradictoria. Cæterum ei respondebis, vt dixi, & perquam facile, oppositionem relatiuam esse eam, quæ est inter extrema relatiua, propriè talia ante ipsam, non vero per ipsam, cuius beneficio: extrema autem oppositionis contrariæ, esto in posteriori signo naturæ, quo ea resultat sint relatiua; at pro priori talia neuiquam esse, nec dici ad conuerentiam, vt proximè explicatum est: vnde mirum non esse, si contrarietas haud sit oppositio relatiua, eave neuiquam sit priuatiua, aut contradictoria, sed potius, tum harum quælibet, tum etiam illa, videlicet oppositio contraria sit absoluta.

12 Quod attinet ad oppositionem contrariam, quam post relatiuam tractat Aristoteles, alia est propriissima, alia propria, sed non tantundem: vel, vt alijs terminis utar, alia est magis propria, alia minus propria, sed tamen non omnino impropria. Contraria propriissime sumpta ex Aristotele, tum in categor. cap. 10. tum in metaph. lib. 10. solent definiri, quæ sub eodem genere maximè distant, & ab eodem subiecto se mutuo expellunt. Huiusmodi sunt albedo v. g. & nigredo: nam ambæ sub genere coloris maximè distant; nec quomodolibet, sed positiuè, siquidem nec ipsæ ab alijs coloribus medijs, videlicet rubedine, flauedine, & cæteris, quantum inter se dissident, nec inter colores medios tanta est diuersitas, quanta inter illos: aliunde vero ita institutæ sunt ambæ, vt posteaquam vna est in subiecto, possit, soleatque expelli ab alia: quod si aliquando non contingit expulsio, vniusque in alterius locum successio, id est per accidens, & quia earum alterutra est naturalis, & inseparabilis subiecti proprietates; quo pacto cygno v. g. candor, & corui nigror conuenit. Eadem ratione contrariantur caliditas, & frigiditas, quia præter vim expellendi se inuicem (adeo manifestam, & expertam, vt non possit in dubium reuocari) sub genere qualitatis paribilis maximè distant; non positiuè, cum non sit maior earum distantia sub illo genere, quam humiditatis, & siccitatis; at certè negatiuè, quia nullæ aliæ magis distant, esto aliqua non minus.

13 Enimuero ea proprietate haud contrariatur auaritia liberalitati: namque sub genere habitus maximè non distant, cum magis sub eo dissideant auaritia, & prodigalitas, quippe quæ sunt extrema in quorum medio sita est liberalitas: dixi physicè loquendo: nam distantia moralis, quæ visitur inter auaritiam, & liberalitatem, maior est, quam quæ cernitur inter auaritiam, & prodigalitatem: hæc siquidem sunt vitia: illa vero virtus, & vitium. Eadem ratione carent propriissima contrarietate error, & opinio vera: minus enim distant, quam error, & scientia; quandoquidem horum habituum diuersitas est, tum penes veritatem, tum etiam penes certitudinem, & euidentiam; at illorum secundum verita-

tem solam. Duæ quoque albedines completæ, & supremum intensiōis suæ gradum sortitæ; necnon duæ quantitates (supponimus modo disputandi gratia materiam haud esse seipsa quantam) item duæ formæ substantiales similes, scilicet duæ animæ rationales nequaquam sunt strictissime contrariæ; & quia non maximè distant, quæ est earum homogeneitas, ac similitudo; & quia non se expellunt ab eodem subiecto: cum enim simile non agat in simile, vt est experientia, & autoritate receptum, haud contingit formam vllam expelli, nisi per quandam aliam dissimilem.

14 Contrarietas propria est formarum quarumvis, & quomodocunque impossibile in eodem subiecto: cur enim quandam formam non admittere aliam, & insuper eam expellere sit summa oppositio contraria, & non sit aliqua eam non admittere, esto eam nunquam expellat, nunquamve ei succedat? Quapropter, quibus formis est paulò suprà negata propriissima, & perfectissima contrarietas, eis est concedenda propria, & perfecta. At obieciens primò ex Conimbricensibus: auaritia non destruit liberalitatem, quoad omnes suos actus, sed quoad aliquos, nec penes retentionem bonorum, sed penes eorum elargitionem: actibus autem, quibus retinet bona, sola repugnat prodigalitas: ergo auaritia, & liberalitas, non sunt perfectæ ratione contrariæ. Obieciens secundò ex Auerfa: ad veram, & propriam contrarietatem opus est subiecto inhæsiōis: at eo sunt destitutæ formæ substantiales, tum homogeneæ, tum etiam heterogeneæ. Obieciens tertio ex alijs: accidentia spiritualia, & materialia, cuiusmodi sunt, v. g. intellectio, & albedo, non sunt contrariæ; & tamen fieri nequit, vt sint in eodem subiecto: tamen ergo duæ albedines, aut quantitates, aut animæ rationales, nequeant in eodem morari subiecto, non ob id censendæ sunt verè contrariæ, cum videlicet, id habeant commune cum duobus illis generibus accidentium in antecedenti obiectis, vt nunquam se mutuo expellant. Quamobrem perperam videmur hanc conditionem ad aliquam, & non ad omnem exegisse contrarietatem.

15 Ad primum horum respondeo: vt mors hominem perfectè destruit, esto non quoad omnes eius partes, sed quoad aliquam partem, vel quasi partem, videlicet vnionem, cum interim supersint corpus, & anima rationalis, quibus homo potissime constabat, ita similiter liberalitatem perfectè demolietur, eique consequenter perfectè contrariabitur auaritia, quanquam non omnes, sed aliquos eius destruat actus. Et quidem is, qui in elargiendis bonis est immodicus, quantumlibet in eis retinendis haud sit auarus, quive è diuerso in eis retinendis nimius est, non vero in eis elargiendis, haud censetur absolute liberalis: liberalitas ergo absolute, & simpliciter destrui poterit, esto penes aliquos, & non secundum omnes suos actus à mediocritate deficiat: cuiusmodi autem defectum pati potest ab vno solo vitiorum, quæ interiacet. Ad secundum respondeo: ad contrarietatem formarum veram haud esse opus subiecto inhæsiōis, sed sufficere subiectum causalitatis materialis, vel educationis, siue ea dicatur inhæsiō, siue non: item formas substantiales inherere subiecto, quod complent. Hoc posterius ostendendum est ex professo suprà tractatu 2. capite 1. illud verò prius eodem tractatu capite 6. perstrictum est, & me iudice per se patescit.

16 Ad tertium respondeo concessio antecedenti, & negata consequentia: nam quod intellectio, & albedo nunquam esse possint in eodem subiecto, haud oritur

oritur ex earum impossibilitate, sed ex eo, quod subiectum vnius non sit capax alterius, etiam si sit priori destitutum: quanquam enim tollatur à pariete albedo, non ob id poterit naturaliter in illo recipi intellectio, & licet hæc anima desit, non propterea albedo potest in eam introduci. Proinde albedo, quantum est ex se, immediatè non magis pugnat cum intellectu incorporea, quam cum aliis accidentibus corporeis; et si subiectum eius esset capax, posset cum ea coniungi: quid mirum ergo, si non sit ei propriè contraria? Hæc autem ratio non procedit in formis substantialibus, aut accidentalibus homogeneis: nam si subiectum destituatur, verbi gratia, vna anima rationali, poterit recipere aliam: haud ergo ex incapacitate subiecti non introducit alia, sed ex impossibilitate cum priori: quæ certè nescio, quo iure possit negari: ea vero admissa, planum est formas ita impossibiles contrariari. Hæc de contrarietate immediata: quod enim atinet ad mediatam; albedo v. g. & intellectio ei sunt obnoxia: cum enim albedo postulet subiectum materiale, & albedini ineptum; sit, ut ambæ mediante subiecto sint impossibiles, & ac proinde contrariæ.

17 Discrimen oppositionis contrariæ à relatiua iam est supra traditum: eius autem à contradictoria est perspicuum, quia hæc est inter formam, & eius carentiam, illa vero inter duas formas: quod vero differtur eam à priuatiua, & est idem, & præter illud alia non pauca adducuntur ex Aristotele capite sequenti.

CAPVT II.

De tertia, & quarta specie oppositionis.

18 **O**ppositio priuatiua est ea, quæ versatur inter habitum, & priuationem: nomine autem habitus intelligi solet forma, aut quasi forma, priuationis vero carentia habitus in subiecto illius capaci: ut cæcitas, quæ visum accidentalem tollit, utque esse edentulum, quod non formam aliquam accidentalem, sed substantiam, videlicet dentes eximit, at substantiam, quæ habetur intus formæ cuiusdam. Huius discrimen oppositionis à relatiua traditum est supra: à contradictoria tradetur infra: à contraria vero in primis est, quod illa sit inter formas positivas, hæc vero inter formam, & eius carentiam.

19 Rursus secundò in contrariis malum (vtrique morale) opponitur, tum bono, tum etiam malo: at bonum soli malo: verbi gratia, auaritia, & liberalitati, & prodigalitati; sed liberalitas, non sibi, sed solis extremis vitiis, in quorum est confinio posita: cæterum in priuatiuis malum physicum soli bono opponitur, & è conuerso, verbi gratia, cæcitas soli visui, & hic soli cæcitati. Deinde tertio contraria respiciunt interdum subiectum idem specie, & non solo genere, ut virtus, & vitium hominem, interdum vero solo genere idem, & specie diuersum, ut albedo, & nigredo, animal, aut corpus, ita tamen, ut prior sit debita cygno, & posterior coruo. At priuatiue opposita intuentur semper idem specie subiectum: verbi gratia, cæcitas, & visus, ita instituuntur, ut cuiuscunque speciei subiectum, est capax visus, in eodem esse possit cæcitas, & è conuerso.

20 Præterea quartò: contraria omnia, vel sunt sub eodem genere proximo, ut albedo, & nigredo, aut

calor, & frigus, priores enim qualitates subiiciuntur colori, & posteriores qualitati paribili, & primæ, vel sub eodem remoto, ac sub diuersis proximis, ut liberalitas, & auaritia aut scientia, & opinio erronea, illæ namque sunt, sub genere habitus moralis, & voluntatis proprij, hæc vero sub genere habitus intellectualis. Ast priuatiue opposita haud sunt vllatenus sub eodem genere, alterum enim est ens, & alterum non ens; enti autem, & non enti quod potest esse commune genus? Vltèrius quintò contraria possunt esse simul in eodem subiecto, aut quoad gradus remissos, quo pacto aqua, v. g. cum tepescit, est simul frigida, & calida; aut quoad gradus intensos, sed respectu diuersorum, qua ratione in intellectu simul est perfecta scientia vnius conclusionis, & error alterius: cæterum contraria, quatenus ita impossibilia, contraria sunt in actu signato, non vero in actu exercitio, & non propriè, sed impropriè. Verum ne ita possint coniungi priuatiue, & habitus: nam nequit aliquis esse simul cæcus, & videns absolute loquendo, vel dentatus, & edentulus.

21 Sextò contrariorum, alia se expellunt formaliter tantum, veluti albedo & nigredo, quarum neutra est effectiua alterius qualitatibus eiusdem secum speciei: proinde albedo non efficiendo aliam in subiecto nigro, illud dealbat, sed non patièdo nigredinem in eo subiecto, in quod ipsa introducit ab alia causa, atque merito naturalis cuiusdam impossibilitatis cum illa, parique ratione nigredo subiectum prius album denigrat: alia vero se expellunt, non formaliter modo, sed etiam effectiue, ut cum calor alium in subiecto antea frigido efficit, & hoc effectum frigiditatem deturbat. Cæterum opposita priuatiue nunquam se expellunt efficienter: haud enim visus, verbi gratia, producit alium visum, quo tollatur cæcitas, hæc etiam, quod caput est, haud producit aliam cæcitatem, haudve ab alia producit, propterea quod non ens nequeat producere, aut produci: solum ergo se quodammodo expellunt huiusmodi opposita formaliter, & quatenus sunt impossibilia inuicem.

22 Septimò: contraria, si sint immediata, ita sunt instituta, ut semper, & in quocunque temporis discrimine eorum alterum debeat inesse subiecto proprio, sanitas, verbi gratia, aut mobus animali: quamuis enim medici cum Galeno inter ægritudinem, & sanitatem adstruant quendam statum medium, moraliter utique, & secundum æstimationem; at rigorosè loquendo eiusmodi status medius nequit admitti, ut certo certius. Ab his autem contrariis differunt priuatiue opposita: siquidem in catulo, qui est subiectum proprium, & connaturale visus, & cæcitaris, ante septimum diem, nec reperitur visus, ut constat, nec etiam cæcitas: hæc enim est carentia visus in subiecto apto, ac tempore debito, & à natura statuto, quod cum non decurrat ante septimam lucem, non mirum, si tunc catulus non possit denominari propriè cæcus. Quod si contraria sint mediata, ut albedo, & nigredo sine eis subiectum proprium, & connaturale, v. g. paries potest esse; idque signata quacunque temporis differentia. Ast non semper subiectum proprium formæ & priuationis potest simul vtrique carere: nam post septimum diem necesse est, ut catulus sit, vel videns, vel cæcus.

23 Octauò quamuis ob particularem exigentiam vnius contrarij haud sit necesse eo existente, alterum etiam in rerum natura existere, id, quod perspicue docet Aristoteles in categor. cap. 10. textu 9. cæterum ut idem tradit libro 2. de celo textu 18. ob complementum, & perfectionem vniuersi, eius coexistentiæ,